సర్వనాశనం
చేసిన
భూకంపం నుండి
అతని కుటుంబం
ఎలా బయటపడింది?

అలలెత్తిన ఎడారి

రావూజీ
రావ్ జీ
కథ

బొంబాయి మహానగరం.

డిసెంబర్ నెల.

వోర్లీ ప్రాంతంలో పదహారంతస్తుల 'విక్రమ్ మాన్షన్స్'లో సైంటిస్ట్స్ సెమినార్ జరుగుతోంది. రేపే ఆఖరి రోజు.

కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మరో నాలుగు రోజుల్లో నివేదిక అందాలి.

ఆవేళ కాన్ఫరెన్స్‌లో అందరి దృష్టి ఆకర్షించినవాడు ఆంధ్రా నించి వచ్చిన డాక్టర్ రవితేజ. "సైన్స్ ఆవిష్కరిస్తున్న కొత్త రహస్య పేటికలను గురించీ, అందుకు అనుగుణ్యంగా మనిషిలో పెరుగుతున్న అహంకారం గురించీ ఆవేళ అతను వివరించాడు సభలో. 20వ శతాబ్దపు సైన్స్ అటు పరమాణు రంగంలోకీ, ఇటు అంతరిక్షంలోకీ దూసుకుపోతూన్న కొద్దీ వెలుగులోకి వస్తూన్న కొత్త సత్యాలూ, అనుభవాలూ రెనెడె కార్డ్ చెప్పిన మూల సూత్రాలకు నిలబడలేకపోతున్నాయి. ఇది నిజం కాదంటారా? అని ప్రశ్నించాడు. మనిషి రిసెర్చి చెయ్యవచ్చు. ఎక్స్‌ప్లోర్ చెయ్యవచ్చు. తప్పు లేదు. కాని ఇప్పుడు కావలసింది సైంటిఫిక్ ఆవిష్కరణలు కాదు. పెడదారులు పడుతున్న మనిషి 'బుద్ధి'ని రహదారికి మళ్లించే విశ్వప్రయత్నం" అన్నారు.

నిజానికి అతడు మాట్లాడుతూన్నంతసేపూ అతని మనసు మనసులో లేదు. నాలుగు రోజుల క్రితం అతడు వి.టి.లో దిగి టాక్సీలో లాడ్జికి వస్తున్నప్పుడు మహలక్ష్మి టెంపిల్ ప్రక్కనే టెరిబుల్ కార్ ఆక్సిడెంట్ చూసాడు. గుద్దుకున్న రెండు కార్లూ ఘోరంగాదెబ్బతిన్నాయ్ . మంటలు

లేచాయి. అవతల కారు డ్రయివరు తలపగిలి మెదడు బయటకు వచ్చేసింది. వెనుక సీటులో ఉన్న ఇండస్ట్రియలిస్టు రెండు కాళ్లూ తెగిపోయాయ్. మొత్తం నలుగురు చనిపోయారు. రక్తం ఏరులై ప్రవహించడం అన్నది ఎక్కడో పుస్తకాల్లో చదవడమే కాని ఎప్పుడూ చూడలేదతను. ఇప్పుడు కళ్లముందే సాక్షాత్కరించింది రక్తపు మడుగు.

భయం నరనరానా విద్యుత్‌లా పాకి అతణ్ణి వివశుణ్ణి చేసింది. ట్రాఫిక్ జామ్‌తో టాక్సీ రెండు గంటలపాటు ఆగినచోటే ఉండిపోయింది. 'లేచిన వేళ...' అనుకుంటూ తనను తాను సంభాళించుకున్నాడు. అదే దృశ్యం పదేపదే ఇప్పుడు జ్ఞాపకం వస్తూంది.

రవితేజ మనస్తత్వం విచిత్రమయింది. అతని మనసు ఎంత సున్నితమో ఆలోచన అంత సునిశితం. ఎ స్పార్క్ ఇన్ ద మేకింగ్‌గా అతన్ని భావిస్తుంది సైన్స్ లోకం.

అద్దంలాంటి రోడ్డుమీద అంబాసిడర్ పరుగుతీస్తోంది లాడ్జివైపు. 'ఓబరాయ్' ముందు నించి వెహికిల్ వెడుతున్నప్పుడు విండో లోంచి తలపైకెత్తి చూసాడు ఆ మహాసౌధ శిఖరాగ్రాన్ని.

తను వచ్చి అప్పుడే నాలుగు రోజులయింది. ఇంటిమీద ధ్యాస మళ్లింది. అక్కడ సురేశ్, సునందా ఎలా ఉన్నారో! చామంతికి పాపం కాలం ఎలా గడుస్తుందో అనిపించింది

రూం చేరేసరికి బాబ్‌కిషన్ వచ్చి ఉన్నాడు. ఇద్దరూ కాస్సేపు పిచ్చాపాటీ మాట్లాడుకున్నారు. సబ్జెక్ట్స్ వేరైనా యూనివర్సిటీలో వాళ్లిద్దరూ బూజమ్‌ఫ్రెండ్స్. కిషన్ పదిపదిహేనేళ్లుగా బొంబాయిలోనే ఉంటున్నాడు. తెలుగువాడే. కృష్ణా జిల్లావాడు. పేరెంట్స్ అక్కడే ఉన్నారు. [illegible] ...డ జూవాలజికల్ సర్వే [illegible] పని. [illegible] మా పి.హెచ్. [illegible] ని ఎప్పుడూ [illegible] ...డు రవితేజ.

కిషన్ వెళ్లాక ఎందుకనో రవికి ఇక ఏ పనీ చేయబుద్ధి కాలేదు. ఏవేవో గతస్మృతులు!... డాడీ అంటూ పరుగెత్తుకొచ్చి ప్రక్కనే కూర్చున్నట్టు క్రాక్‌జాక్స్ కోసం మారాం చేస్తున్నట్టు అనిపించింది. వర్షాకాలంలో నీటి నీడల వెంట కదిలే ఆ చిరుపాదాలు, లేత దోసిళ్లలో నీటిముత్యాలు మళ్లీ కనిపించాయి. తను నాలుగేళ్ల పెద్దయినా ఆరేళ్ల సునందకు ఎందులోనూ చాలడు సురేశ్. ఎన్ని చెప్పినా వాడు కాస్త మెతక. ఆవిడగారు—అబ్బో—మహాగడుగ్గాయి. 'అన్నయ్యది పెద్దమనిషి తరహా. వాడు జంటిల్‌మన్' అని ఎవరైనా అంటే నాన్‌సెన్స్ అని కొట్టి పారేస్తుంది.

చామంతి జ్ఞాపకం వచ్చేసరికి ఇక పక్క మీదికే చేరేడతను. చామంతి ఎంత మంచి మనిషి! డీసెన్సీ, ఆర్ట్, కల్చర్‌ల కలనేతతో కమనీయ శిల్పం. ఇద్దరూ ఎం.ఎస్.సి.లో ఉన్నప్పుడు మనసులు కలిసాయి. కాని పెళ్లి మాట వచ్చేసరికి కులం అడ్డం వచ్చింది. పెద్దల మధ్య మాటామాటా వచ్చింది. అయినా అందర్నీ కాదని ధైర్యంగా వచ్చి తనకు ధర్మపత్ని అయింది. ఆమె సాహసం తనకు ఋణంగా నిలిచిపోయింది.

చామంతి కాలివేళ్లకి మట్టెలు ముద్దు.

చంటిదాని కాలి [illegible] పట్టీలు ముద్దు.

ఇలాగే ఏవో ఎడతెరిపిలేని ఆలోచనలు. దుప్పటి మీదికి [illegible] నే కళ్లు మూసుకున్నాడు. [illegible] బాగుండును. అందు[illegible] వెళ్లారూ కనిపిస్తే మరీ [illegible]

తెల్లవారింది.

పదింటికే మళ్ళీ కాన్ఫరెన్స్.

నాలుగయ్యేసరికి అదీ ముగిసింది.

హబ్బ! ఏదో తనకు రెక్కలొచ్చినట్టు ఫీలయ్యాడు రవి.

లాడ్జి చేరాడు. ఇక ఆ రాత్రికి తన రిపోర్టు తయారు చేయడమే పని. పొద్దున్నే దాన్ని ఆఫీసులో అందజేసి తమ మినార్ అందుకోడమే తరవాయి.

'హల్లో...' అంటూ బాల్‌కిషన్ వచ్చాడు. కాని ఎందుకో అస్థిమితంగా కనిపించాడు.

'ఏమిటలా ఉన్నావ్?' అడిగాడు తేజ.

"ఏం చెప్పమంటావయ్యా— బాంబే హైలో ఆయిల్ టాంకులు అంటుకున్నాయి. అటునించేకదా వస్తున్నాను— ఓ.యన్.జి.సి. భవనాల్లో మంటలు. సిటీలో ఉన్న ఫైర్‌స్టేషన్‌లన్నీ వచ్చిపడినా ఆ మంటల్ని ఆపలేవు. ఏం చేస్తాం? కాలం అలా ఉంది" అన్నాడతను.

రవితేజకు అప్పుడే మరుపుకు వస్తున్న కార్ ఆక్సిడెంట్‌ని మళ్ళీ కెలికింది ఈ ఆక్సిడెంట్. అసలే ఈ మధ్యనే సంభవించిన ఘోర భూకంపం దెబ్బనించి ఇంకా కోలుకోనేలేదు ఈ మహారాష్ట్ర. మళ్ళీ ఇలాంటివి అదనంగా తగులుతూంటే కోట్లాది ధన నష్టంతోపాటు ఎంత ప్రాణనష్టం!

కిషన్ కాస్త స్థిమితపడ్డాక అన్నాడు రవితేజ— "రేపు పొద్దుటితో బాంబేకి ఇహ గుడ్‌బై. సామాన్లు సర్దేశాను"

కిషన్ ఏదో ఆలోచనలో ఉన్నట్టున్నాడు.

ఇంతలో టి.వి.లో వార్త—

"శాస్త్రజ్ఞుల అంచనా ప్రకారం దేశంలో ఇంకా కొన్ని ప్రాంతాల్లో భూకంపాలు సంభవించే అవకాశాలున్నాయి. అవి స్వల్పంగానూ, ఉధృతంగానూ కూడా ఉండవచ్చు. నిపుణుల తాజా వివరణ ప్రకారం రాబోయే 36 గంటల్లో ఆంధ్రా కోస్తా జిల్లాల్లో

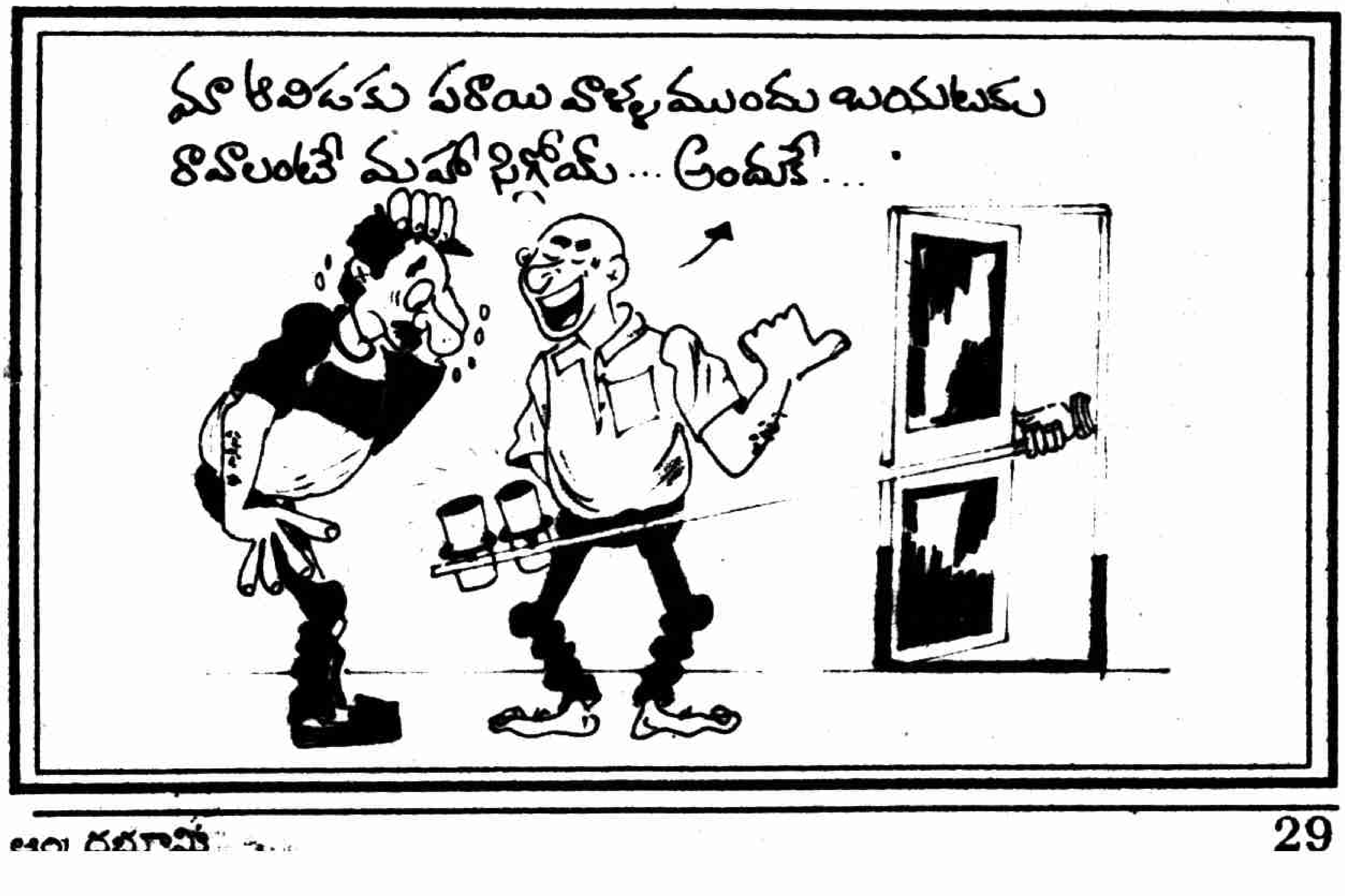

నెల్లూరు పరిసరాల్లో ఓ మాదిరి తీవ్రతతో భూకంపం రావచ్చు. తీవ్రత రిచెర్ స్కేలు మీద ఆరు దాటవచ్చు. అధికారులు తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకుంటున్నారు. ప్రజలు అప్రమత్తులై ఉండాలని హెచ్చరిక''.

కాళ్ళ క్రింది భూమి కదిలినట్టయింది రవితేజకి. నెల్లూరు మాట వినేసరికి వెన్ను లోనించి భయం ఒక్క ఉదుటున లేచింది. చామంతీ, పిల్లలూ ఏమైపోతారు అనిపించేస రికి మనిషి గింగిరాలు తిరిగిపోయాడు. కాస్త తమాయించుకుని బాల్‌కిషన్‌తో అన్నాడు —

''మహారాష్ట్రంలో వచ్చినంత తీవ్రతతో ఇప్పుడు ఆంధ్రాలో భూకంపం వస్తే ఇక అక్కడ బ్రతికి బట్టకట్టేది ఎంతమంది?''

''ఏం చెయ్యగలమయ్యా? ఏది మాత్ర ం మన చేతుల్లో ఉందీ?'' అన్నాడు కిషన్.

''కనీవినీ ఎరుగని ప్రాణభయం ఈ మధ్య చాలా విధాలుగా దేశంలో విస్తరిస్తోంది. ప్రాణనష్టంతో ప్రజలు హాహాకారాలెత్తడం మామూలు విషయమై పోయింది. ఒకప్పటి ఈ కర్మభూమికి ఇప్పుడు కన్నీళ్లకు కరువు లేదు'' అన్నాడు రవితేజ.

''మిస్టర్ తేజా— ఒక్కమాట చెబుతు న్నాను— విను. కనీవినీ ఎరుగని ప్రాణనష్టం, ప్రాణభయం అన్నావు చూడూ— అందులో ఆశ్చర్యమేముంది? మనిషి పశువు కంటె హీనంగా పతనమైపోయి, పరమ కిరాతకత్వా నికి సైతం భయపడనప్పుడు కాలం ఇలాగే మనిషికి బుద్ధి చెబుతుంది. కర్మను బట్టే కాలం. అది నేచర్స్‌లా. నేచర్‌కే మనిషి అమానుషత్వాన్ని నేర్పుతున్నప్పుడు ప్రకృతి చూస్తూ ఊరుకుంటుందా?''

''నిజమే కిషన్. నువ్వన్నది నిజం. ప్రపంచం చాలా పాడైపోయింది. ఇన్‌కారిజి బుల్ స్టేజ్‌కి చేరుకుంటూంది''.

''నెమ్మదిగా అంటావేంటి తేజా— హిం స ఇప్పుడు మానవ ప్రకృతిలోనే ఒక భాగం అయిపోడం నిజంగా మానవాళికి పట్టిన దురదృష్టం. హత్యలు, దహనకాండలు, రక్తపాతం, వగైరా ఒకప్పుడు జరిగాయంటే అది విద్వేషంవల్ల. ఇప్పుడు అవి జరగడానికి కారణం విద్వేషం కాదు— స్వార్థం! ఇక దీన్ని ఆపలేం. విధ్వంసాన్ని ఎగదోసే స్వార్థం హద్దులు మీరిపోతూన్నప్పుడు ప్రమాదం భూమిలోంచే పుట్టుకొచ్చి మనిషిని తినేస్తుం ది. ఇప్పుడు జరుగుతున్నదదే'' అన్నాడు కిషన్

కాస్సేపు ఆగి మళ్లీ అతనే అన్నాడు— ''కాకపోతే— పాపులతోబాటు అమాయకు లూ బలి అయిపోతున్నారు—

అదే నా బాధ. చివరగా ఒక్కమాట తేజా— ఇన్ని ఘోరాలూ, నేరాలూ జరిగిపో తున్నా ఇంకా కొంతమంది మంచివాళ్లు అక్కడా అక్కడా బ్రతికే ఉన్నారంటే అందుకు కారణం— అదిగో అటు హిమాల యాలు, ఇటు గంగానది, మన భగవద్గీత, రాముని కథ, గుడిగంటల ధ్వని.. ఇక వస్తా'' అంటూ వెళ్లిపోయాడు.

రవితేజలో ఆందోళన అవధులు దాటిపో యింది. అక్కడ ఇంట్లో ఒక్కళ్లూ ఉండిపో యిన వాళ్లకి దిక్కెవరు? దిక్కెవరు? ఎక్కడికి పోగలరు వాళ్లు?అరిచాడతను.

తక్షణం వాళ్లకి ఫోన్ చేద్దామని ప్రయత్నించాడు. ఎన్నిసార్లు కొట్టినా లైన్ అందలేదు. "వైట్ సబ్‌స్క్రైబ్ అండ్ ట్రై" అన్న ఇండికేషన్ వచ్చింది. మళ్లీ ట్రై చేస్తే రాంగ్‌నంబర్ తగిలింది. ప్రాణం విసుగెత్తి ఇక విరమించుకున్నాడు.

రాత్రికి రాత్రే ప్రయాణానికి సిద్ధమయ్యాడతను. మధ్యలో ఏం జరిగినా, ఎంత ఖర్చయినా టైము లోపల ఇల్లు చేరాలి. ఇదే అతని తపస్సు. కాని అది సాధ్యమా? ఎక్కడ నెల్లూరు? ఎక్కడ బొంబాయి!

హైదరాబాద్‌కి టాక్సీ మాట్లాడి బయలుదేరేసాడు.

రాత్రి తెల్లవార్లూ కారు చక్రాలు అలా తిరుగుతూనే ఉన్నాయి.

అతనికి స్థిమితం లేదు. మనసు నిలకడలేదు. లోపల ధైర్యం లేదు. తల పట్టుకు కూర్చున్నాడు వెన సీట్లో.

నిజంగా భూకంపమే వస్తే తన వాళ్లు తనకు దక్కరు. ఇది ఖాయం. ఇదే ధ్యాస అతనికి.

కారు స్పీడు మెయిన్‌టైన్ చేస్తోంది. అటు చూసినా, ఇటు చూసినా చిమ్మచీకటి, మనసంతా చీకటి. భవిష్యత్తు అంతా అయోమయం. బ్రతుకు ఎడారి కాబోతోందా?

ఇప్పుడు తన చుట్టూ ఏం జరుగుతోందో కూడా తెలియని స్థితివచ్చింది. ఏమిటీ దారుణం?

కారు పరుగెడుతూనే ఉంది.

ఆలోచనల బరువు ఎక్కువైపోయింది. భయం మరింత భారమై కళ్లు మూతపడ్డాయి. మనిషిలో మనిషి లేదు. మనిషి మనలో లేదు. ముందు ఇతన్ని రక్షించుకోవాలి ఆ దేవుడు!

కారు పరుగులెత్తుతూనే ఉంది. అతనికి కళ్లు తెరచుకోటం లేదు. బాహ్య స్మృతి తప్పింది...

ఏవో కేకలు, ఏవేవో అరుపులు, ఎక్కడి నించో వినీవినపడనట్టు ఆర్తనాదాలు,

పేద రాము

పేద రాము గురించి వ్యాసం రాయమంది టీచరు.

ఓ సిరితల్లి ఇలా రాసింది. 'పేద రాము పేదవాడు. పేద రాము బంగళా పెద్దది. పేదరాము వాళ్ల కుక్క, కారూ కూడా పేదవే...' అంటూ

– పద్మావతీదేవి
(విద్యుద్బోలు)

దగ్గర్లోనే పెడబొబ్బలు, పడిపోతున్న భవనాల భీకర శబ్దాలు. కుప్పకూలిపోతూన్న పెంకుటిళ్లు— అని నెల్లూరు కాదు కదా!— అదిగో ప్రాణాలక్కి తెగించి ప్రాణభయంతో పరుగులెదుతున్న జనం, రోడ్డుమీదికి వాలిపోతూన్న ఎలక్ట్రిక్ స్తంభాలు, తెగిపోతూన్న తీగలు, భగ్గున లేస్తున్న మంటలు, ఇదేనేమో భూకంపం అంటే— అవిగో కట్లు తెంచుకుని లగెత్తుతున్న గేదెలు, ఆవులు, మేకలు. వాళ్ల కాళ్ల మధ్య పడి నలిగిపోతూన్న కోళ్లు— భయంతో సగం చచ్చి కిచకిచలాడుతూన్న కోతులు. పక్షులు— అటు బిడ్డల నెత్తుకుని పడిలేస్తూ పారిపోతూన్న తల్లులు. మెడలలోంచి జారిపోతూన్న గొలుసులు, నెత్తిమీంచి పడిపోతూన్న పెట్టెలు— ఎక్కడో ఆఖరి శ్వాసల అలికిడి— అక్కడ రక్తపాతం— ఇక్కడ క్షతగాత్రులు తెగిపడిన శరీరావయవాలు. మరోచోట శవాలు, సౌధ శిథిలాలు— రోడ్డు మీదికి ఒరిగిపోయిన వాహనాలు— అదిగో స్టేషన్‌లో ఆగిపోయిన మెయిల్— ఔను అది నెల్లూరే— అదిగో కొన ఊపిరిలో కొట్టుకుంటున్న చామంతి— ఆ పక్కనే పిల్లలు సురేశ్— సునంద—

ఎదురుగా వస్తూన్న లారీని గుద్దుకోబోయి సడన్‌గా ఆగింది టాక్సీ— ఆ జర్క్‌కి మెలకువ వచ్చింది రవితేజకి.

తమ కారులో ఉన్నాడు.

హబ్బ! ఇదంతా కల అన్నమాట. 'నిజం' అనుకున్న అతనికి ప్రాణం కుదుటపడింది. గుండెల్ని ఎడంచేతితో గట్టిగా రాసుకున్నాడు.

శూన్యం శిరసొగ్గింది! ఎంత గొప్ప విషయం!

"భగవంతుడా—కృతజ్ఞుణ్ణి" అనుకున్నాడు.

తెల్లవారింది—కారు పరుగెడుతూనే ఉంది.

మధ్యాహ్నానికి హైదరాబాదు చేరుకున్నాడు.

మరో టాక్సీలో విజయవాడ బయలుదేరాడు.

అక్కడ మళ్లీ టాక్సీ మార్చి నెల్లూరు బయరుదేరాడు.

అర్ధరాత్రి రెండు గంటలకి ఇల్లు చేరాడు

ఇల్లు తాళం వేసి ఉంది. గుండె ఆగినంత పనైంది.

ఎదురింటి అరుగుమీద దగ్గుతున్న ముసలతను చెప్పాడు— "అమ్మగారు పిల్లలతో సహా పొద్దున్నే ఎల్లిపోయారండి..." దగ్గుతెరల మధ్య ఆగిపోయాడు.

'ఎక్కడికి!' భయంతో వణికి పోతూ అడిగాడు తేజా.

'గుడివాడనుకుంటాను బాబూ'

ప్రాణం లేచి వచ్చినట్టయిందతనికి.

లోపల్నించి ముసలతని కొడుకు వచ్చి చెప్పాడు—

బాలకృష్ణగారు ఫోన్ చేసారటండి— బొంబాయినించి—గుడివాడ తన పేరెంట్స్ ఇంటికి వెళ్లిపొమ్మని— అమ్మగారు అక్కడికే వెడత.

సంతోషంతో అతన్ని కౌగలించుకున్నాడు తేజా.

ఇంతలో ముసలతను అన్నాడు—

"బాబూ— టి.వి. వార్తవిని శానామంది గొప్పింటోళ్లు అలాగే ఎల్లిపోయారండి— మాలాంటి వాళ్లమే ఇలా మిగిలిపోయాం".

ఎడారి అలలెత్తింది— భగవంతుడే మీ రూపంలో ఈ శుభవార్త నాకు అందించాడు . నువ్వూ నీ కొడుకూ కూడా (బతకాలి. తాతా— కారెక్కండి. మీరేకాదు ఇంకా ముగ్గురికి కారులో చోటుంది. పదండి అని వాళ్లని తీసుకుని కారులో వెళ్లిపోయాడు రవితేజా.

(*ఈ కథలోని సంఘటనలు కేవలం కల్పనలు)

*

బుద్ధం శరణం గచ్ఛామి
చిత్రం: వెల్లటూరి పూర్ణానంద శర్మ (గుంటూరు)